

Datum
12.2.2025

1 (2)

Diarienummer
1552/03.04.04.04.22/2024 m.fl.

OFFENTLIG KUNGÖRELSE

Besvär över beslut enligt vattenlagen och miljöskyddslagen

Enligt 15 kapitlet 3 § i vattenlagen ska Vasa förvaltningsdomstol genom offentlig kungörelse med iakttagande av 62 a § i förvaltningslagen delge besvär över beslut som tillståndsmyndigheten, den statliga tillsynsmyndigheten eller den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten har meddelat med stöd av vattenlag samt över beslut som har meddelats vid en dikningsförrättning. Information om kungörelsen ska med iakttagande av 108 § i kommunallagen publiceras i kommunerna inom det område som påverkas av projektet.

Publiceringsdag för kungörelsen på webbplatsen av Vasa förvaltningsdomstol

12.2.2025

Delfåendedag för besvären

Enligt 62 a § 3 momentet i förvaltningslagen anses delfåendet ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten för kungörelsen.

Delfåendedagen för besvären är 19.2.2025.

Ärende

Till Vasa förvaltningsdomstol har inlämnats två besvär över beslut av Regionförvaltningsverket i Södra Finland 3.10.2024 nr 231/2024 (Koncentrering av fiskodlingen till havsområdet Pleikilä och tillstånd till förberedelser och vinterförvaring av fisk i Ströömi, Gustavs).

Tillgänglighållande av besvärshandlingarna

Denna kungörelse och besvären hålls tillgängliga på webbplatsen av Vasa förvaltningsdomstol (https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/sv/index/forvaltningsdomstolenskungorelser/kungorelser_som_galler_besvar.html) under tiden 12.2. – 12.3.2025. På webbplatsen av förvaltningsdomstolen finns besvären utan bilagor. Information om kungörelsen ska publiceras i Gustavs kommun och Brändö kommun.

Enligt 62 b § i förvaltningslagen publiceras uppgifterna i en offentlig kungörelse och den kungjorda handlingen om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. I fråga om personuppgifter publiceras dock endast sådana personuppgifter som är nödvändiga för tillgången till information.

Tillfälle att avge bemötande

Vasa förvaltningsdomstol ger de parter som ärendet särskilt berör tillfälle att avge bemötande. Bemötandet ska inlämnas till Vasa förvaltningsdomstol **senast 12.3.2025**. Tillståndssökanden samt myndigheter ges skilt tillfälle att avge bemötande.

Av bemötandet ska framgå namnet på den som avger bemötandet, postadress, telefonnummer och eventuell e-postadress. Av bemötandet ska även framgå ärendets diarienummer 1552/2024.

Delägare av en fastighet ombeds informera även eventuella övriga ägare och innehavare av fastigheten om denna kungörelse.

Tillkännagivande för delägare i icke konstituerade delägarlag

Det projekt som ansökan gäller kan även ha inverkan på följande samfällda mark- och vattenområden: 304-419-876-8, 304-419-876-25, 304-419-876-24, 304-419-876-23, 304-410-876-7, 304-419-4-49.

Vasa förvaltningsdomstol
Kansliet för hörande, 029 56 42623

Domstolens kontaktuppgifter

Vasa förvaltningsdomstol
Korsholmsplanaden 43, 4 vån. (PB 204), 65101 Vasa
E-post: vaasa.hao@oikeus.fi
Telefonnummer: 029 56 42780

Förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst:
<https://asiointi.oikeus.fi/sv/hallintotuomioistuimet#/>

Uppgifter gällande behandlingen av personuppgifter och dataskydd finns:
tillgängliga på <https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/sv/>

Besvär 1

Hänvisning
Regionförvaltningsverkets beslut 231/2024

Vasa förvaltningsdomstol
PB 204
FI-65101 VASA

Kontaktperson

vaasa.hao@oikeus.fi

Ärende

Besvär över Regionförvaltningsverkets beslut 231/2024

Ändringssökande

Ålands landskapsregering

Beslut över vilket besvär anför

Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut av 3.10.2024, nr 231/2024, ESAVI/41944/2023.

Yrkande

Ålands landskapsregering yrkar

- att Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut upphävs,
- att ärendet återförvisas till myndigheten för lagenlig behandling och
- att Regionförvaltningsverket i Södra Finland åläggs att betala Ålands landskapsregerings rättegångskostnader jämte laga dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (FFS 633/1982) från det att en månad förflutit från domstolens avgörande. Landskapsregeringens rättegångskostnader består av rättegångsavgiften, dvs 270 euro.

Tid för anförande av besvär

Beslutet i vilket ändring söks är fattat 3.10.2024. Enligt den besväransvisning som bifogats till beslutet upphör besvärstiden 11.11.2024.

Bakgrund

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har 25.1.2024 begärt landskapsregeringens utlåtande gällande Nordic Trout Ab:s ansökan om miljö- och vattenförvaltningstillstånd. Ansökan om tillstånd gäller koncentrerings av den befintliga produktionen till havs till en ny odlingsplats. Verksamheten avses bedrivas på fastigheten 304-418-1-237 i Pleikiläs havsområde i Gustavs och avser en omlokalisering av ca 446 ton/år fiskodling.

För att kunna yttra sig begärde landskapsregeringen handlingarna på svenska med hänvisning till 38 § i självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991). Åland är enligt självstyrelselagen enspråkigt svenskt och ämbetsspråket vid Ålands landskapsregering är svenska. Detta innebär att de anställda vid landskapsregeringen inte har någon juridisk skyldighet att kunna bereda ett ärende på finska och dessutom för det mesta inte heller i praktiken förstår finska. Regionförvaltningsverket meddelade att man inte kommer att översätta handlingarna men att tilläggsuppgifter kan ges på begäran. Regionförvaltningsverket skrev att kungörelsen innehåller en sammanfattning av ärendet på svenska. Några tilläggsuppgifter lämnades aldrig och det var svårt för landskapsregeringen att begära något när språket är finska och man inte förstår innehållet.

Eftersom Ålands landskapsregering inte fick alla handlingar på svenska var det inte möjligt att ge ett fullständigt utlåtande kopplat till de åländska vattenmiljöerna och om Storklyndans naturreservat som riskerar att påverkas av fiskodlingarna. Placeringen är endast 1,5 km från de åländska vattnen samt ca 3 km från naturreservatet. Ålands landskapsregering lämnade utlåtande med beslutsnummer 74 S4 daterat 27.2.2024 med följande text: *"Det är inte möjligt att lämna ett fullständigt utlåtande baserat på informationen som framkommer i den svenska sammanfattningen av ärendet. Språkraven som finns i 38 § självstyrelselagen för Åland ska beaktas och därmed bryter Regionförvaltningsverket mot det som är grunden för Ålands självstyrelse genom att inte tillse att handlingarna i ärendet finns på svenska"*.

Någon respons på utlåtandet inkom inte till landskapsregeringen. Nordic Trout Ab beviljades 3.10.2024 miljötillstånd genom beslut 231/2024, ESAVI/41944/2023. Endast ett utdrag av beslutet finns översatt till svenska. I beslutet (den kortare svenskspråkiga versionen, kap. 6, sidan 21) framgår följande gällande handlingar på svenska: *"Eftersom landskapet Åland eller en del av det inte hör till Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde eller tjänsteområde tillämpas bestämmelsen om skriftväxlingsspråk i 38 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland inte i det här fallet"*. Regionförvaltningsverket uppger även att de anser att de viktigaste uppgifterna i ansökan var presenterade på båda språken.

Grunder för yrkandet

1. Likabehandlingsprincipen

Landskapsregeringen konstaterar inledningsvis att regionförvaltningsverkets förfarande sätter landskapsregeringen i en sämre position jämfört med övriga remissinstanser som fått mer omfattande information och därmed haft helt andra förutsättningar att avge

yttrade. Detta strider mot likabehandlingsprincipen i 6 § i grundlagen samt 6 § i förvaltningslagen (FFS 434/2003).

Likabehandling innebär inte att alla bemöts på exakt samma sätt. Faktisk likabehandling kan förutsätta att specialbehoven i en grupp, t.ex. en språklig minoritet, beaktas och att ojämlikheter undanröjs genom främjande åtgärder för att de ska få samma möjligheter som alla andra. Genom att inte tillhandahålla informationen i beredningen på svenska missgynnas svenskspråkiga remissinstanser eftersom de inte har samma möjligheter som finskspråkiga att ta till sig innehållet i beredningen. Finlands nationalspråk är enligt 1 § i språklagen (423/2003) finska och svenska. Landskapet Åland är enligt 36 § i självstyrelselagen för Åland enspråkigt svenskt och ämbetspråket vid Ålands landskapsregering är svenska.

2. Skriftväxlingsspråket enligt självstyrelselagen

Enligt 38 § 1 mom. i självstyrelselagen skall skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter i landskapet avfattas på svenska. I beslutet uppger regionförvaltningsverket att *"eftersom landskapet Åland eller en del av det inte hör till Regionförvaltningsverkets i Södra Finlands verksamhetsområde eller tjänsteområde tillämpas bestämmelsen om skriftväxlingsspråk i 38 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland inte i det här fallet"*.

Landskapsregeringen konstaterar att självstyrelselagen för Åland är en rikslag antagen i grundlagsordning och att en statlig myndighets skyldighet att tillämpa lagen är inte beroende av om landskapet Åland hör till den statliga myndighetens verksamhets- eller tjänsteområde. I självstyrelselagen stadgas inte om några undantag från kravet på att handlingar som skickas från statens myndigheter till landskapsmyndigheterna ska vara på svenska.

Regionförvaltningsverket har sänt begäran om utlåtande till landskapsregeringen eftersom landskapsregeringen är den landskapsmyndighet som förvaltar de åländska vattnen. Det är således fråga om en utväxling av handlingar inom ramen för såväl regionförvaltningsverkets som landskapsregeringens myndighetsutövning. Regionförvaltningsverket har således varit skyldig att tillämpa 38 § 1 mom. i självstyrelselagen när handlingarna sänts till landskapsregeringen och beredningen av ärendet är därmed bristfällig.

3. Den åländska vattenförvaltningen, kopplingen till EU-direktiven och avsaknaden av konsekvensbedömningar

Enligt 18 § 10 punkten självstyrelselagen har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om natur- och miljövård samt vattenrätt. Åland har därmed eget ansvar att införa

bestämmelser i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG¹, nedan vattendirektivet, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG², nedan havsmiljödirektivet. Vattendirektivet och havsmiljödirektivet har högt uppsatta miljömål för vatten vilka har implementerats i den åländska lagstiftningen genom vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Åland har därmed ett eget ansvar för uppföljningen av avrinningsdistriktet Åland och har med stöd av 22 och 23 §§ vattenlagen antagit en egen förvaltningsplan och ett åtgärdsprogram. I det åländska åtgärdsprogrammet för grundvatten, sjöar och kustvatten för åren 2022—2027 finns en ambition avseende vattenbruk riktat mot nya tekniker och innovationer i syfte att minska näringsläckage och öka den biologiska mångfalden i vattenmiljöer. Det konstateras också att det finns ett behov av belastningsminskningar för att målen ska kunna uppnås.

Enligt Storklyndans fredningsbeslut³ förekommer inom området livsmiljötyper av gemenskapsintresse enligt Rådets direktiv 92/43/EEG⁴. I undervattensnaturen förekommer en stor mångfald med både fler- och ettåriga alger, välmående rödalger, ett välmående blåstångsbälte samt rikligt med blåmusslor. I Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut av 3.10.2024, nr 231/2024, ESAVI/41944/2023 finns inte några konsekvensbedömningar kring dessa aspekter och hur fredningen av Storklyndan påverkas. Avsaknaden av miljömässiga konsekvensbedömningar i beslutet kring om och hur naturskyddsområdet Storklyndan eventuellt påverkas måste anses utgöra ett formellt fel som i sig motiverar att beslutet upphävs. Fredningsbeslutet bifogas.

Minister

Vikarierande byråchef

BILAGA Ålands landskapsregerings beslut om inrättande av Storklyndan naturreservat i Brändö kommun, ÅFS 2023:116

FÖR KÄNNEDOM Ålands lagtings självstyrelsepolitiska nämnd, PB 69, AX-22101 Mariehamn
Ålandsdelegationen, Statens ämbetsverk på Åland, PB 58, AX-22101 Mariehamn
Justitieministeriet, PB 25, FI-00023 Statsrådet

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (ramdirektiv om en marin strategi).

³ Ålands landskapsregerings beslut om inrättande av Storklyndan naturreservat i Brändö kommun, ÅFS 2023:116.

⁴ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

**Besvär 2,
svensk översättning**

Vasa förvaltningsdomstol
PB 204
65101 Vasa

ärende: Nordic Trout Ab miljötillståndsbeslut ESAVI/41944/2023

Nordic Trout har fått miljötillstånd för odling av fisk i nätbassänger i byn Bleknäs i Gustavs kommun. Tillståndet gäller för ytterligare produktion av cirka 450 ton regnbågslox per år. Tillståndet gäller ett vattenområde som gränsar till en fastighet som jag äger, [REDACTED]. Avståndet till gränsen mellan vattenområdena är cirka 300 m.

Jag söker ändring i punkt 4.7.4. Kontroll och rapportering i tillståndsbeslutet samt att det till tillståndet läggs till en ersättning för den olägenhet som orsakas min näring och det vattenområde jag äger.

Motivering

På basis av flödesmodelleringen riktas största delen av den näringsbelastning och de olägenheter som fiskodlingen orsakar till mitt vattenområde, eftersom strömmarna i huvudsak riktas till mitt vattenområde och till [REDACTED] ryssje- och nätfiskeområde (bild 3 i beslutet).

Enligt motiveringarna till beslutet övergöder näringsbelastningen från fiskodlingsverksamheten det vattenområde jag äger. Fiskodlingen försämrar också möjligheterna att använda mitt vattenområde för andra ändamål. Ökningen av blågröna alger i projektets omedelbara närhet som nämns i avsnitt 2.4.3.9 i beslutet, Användning av havsområdet, kommer också att försvåra fisket. Till följd av de ökade näringshalterna och mängden blågröna alger kan man förvänta sig att nedsmutsningen av fångstredskapen ökar och att den tid som behövs för att rengöra dem ökar.

Tillståndsgrunderna innehåller bristfälliga uppgifter om fisket. I punkt 2.4.3.8. Fiske och fiskbestånd konstateras att "...området är inte ett av de viktigaste trålningsområdena i Finland och enligt Naturresursinstitutets databas finns det inga ryssjepunkter i området." I [REDACTED] finns en ryssjeplats som senast har varit i bruk under den isfria perioden 2023. Dessutom används vattenområdet för nätfiske av sik. Fiskeförhållandena i området har utretts ytligt och till exempel de närliggande allmänt använda trålningsområdena nämns inte.

Den sammanlagda belastningen från Hapönniemi avloppsreningsverk i Nystad och Yara på havsområdet år 2021 (bl.a. Beslut ESAVI/34601/2021) var 0,94 kg/d fosfor och 141 kg kväve per dygn (343,1 kg fosfor och 51565 kg kväve per år). Dessa belastningskällor har ålagts skyldighet att kontrollera fiskerihushållningen, ge kompensationer till fiskare samt betala en fiskerihushållningsavgift.

Den kalkylerade belastningen på havsområdet från Nordic Trouts fiskodlingsanläggning är 1 700 kg fosfor och 17 700 kg kväve per år. I synnerhet fosforutsläpp i havet orsakar övergödning och rikligare

förekomst av blågröna alger. Ett fiskodlingsprojekt som tjänar ett enskilt intresse försämrar de allmänna fiskeförhållandena och fiskbestånden på ett svårbedömt sätt. Sökanden ska åläggas en skyldighet att övervaka olägenheterna för fisket samt betala en fiskerihushållningsavgift för att kompensera för olägenheterna för fisket, eftersom fosforbelastningen i havet är betydligt större än för de övriga punktbelastningarna i havsområdet utanför Nystad (Häpönniemen puhdistamo och Yara Suomi Oy) sammanlagt.

I beslutet om fiskarersättning (ESAVI/34601/2021) presenteras följande grunder för ersättningar till fiskare utanför Nystad: "Belastningen på havsområdet orsakar övergödning och övergödningen orsakar förändringar i organismsamhällena och fiskbeståndet. Övergödningen av havsområdet kan leda till många slags olägenheter för det kommersiella fisket i området. Fiskare kan bli tvungna att byta fångstområden och fångstsätt samt förnya de redskap och den utrustning som används i fisket. Till följd av övergödningen förorenas näten snabbare än vanligt bland annat på grund av den ökade algiomassan. Smutsiga fångstredskap ger sämre fångst än rena och därför har man varit tvungen att rengöra och byta fångstredskap oftare än innan belastningen började. Kommersiella fiskare i havsområdet utanför Nystad har fått ersättning för just det extra arbete som orsakas av nedsmutsningen av fångstredskap."

Det vattenområde som jag äger används för yrkesfiske och fiskodlingsenheten stör fisket och ökar nedsmutsningen av fångstredskapen. I mitt vattenområde finns ett område som används för trålning, där strömmingsstimmen regelbundet stannar. Vattenområdets arrendeavkastning är av klassen 3 000–5 000 €/år. Arrendets storlek är beroende av fångstmängderna. Dessutom använder jag vattnet för mitt eget fiske. Det finns en risk för att stimmen skräms bort via lukter som löses upp i regnbågslaxbassängerna och andra störningar. Detta minskar arrendeintäkterna. Fiskodlingsanläggningen lockar också gråsälur till området och man kan vänta sig att sålskadorna ökar med fiskeredskap i närområdet.

Fiskodlingsanläggningen medför begränsningar i användningen av min vattenegendom.

Fiskodlingsenhetens läge i mitt vattenområdes omedelbara närhet hindrar mig från att använda mitt eget vattenområde för fiskodling själv eller arrendera ut vattenområdet vidare för fiskodling. I

belastningskalkylerna lämnas knappast någon reservering för projekt i samma område, eftersom man även i beslutet har nämnt att man enligt den nationella planen för lokaliseringsstyrning av vattenbruket kan ha 400–600 ton fiskodling i området per år. Det beviljade tillståndet är så här stort. Att en miljötillståndsansökan för fiskodling i mitt vattenområde för närvarande inte är anhängig eliminerar inte denna olägenhet. En eventuell arrendeförlust kan uppgå till tusentals euro per år.

Värdet på det intilliggande vattenområdet som jag äger sjunker och möjligheterna att utnyttja det i näringsverksamhet eller fiskodling försämrar avsevärt. Fiskodlingsprojektet tjänar ett privat intresse samtidigt som det försämrar de närliggande vattenområdenas status och användningsmöjligheter. För att ersätta denna olägenhet anser jag att man bör kompensera för tilläggsarbete på grund av att fisket försvåras samt för tidigare nämnda övriga olägenheter och begränsningar i användningen av det vattenområde jag äger med 4 000 €/år.

11.11.2024

högaktningsfullt